

מולין יקדין ויהיושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה ראשונה

חזקתא דאורייתא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

שכר עונג שבת לנחלת יעקב ע"ה בלי מיצרים

פומין, אתקדש יומא סליק פומא דשליט
על כלא פי ה' (-בשעה שהתקדש היום התעלה הפה
הממונה על כל שאר פיות, ומי הוא, אותו היום שהתעלה והתקדש
בכל, הוא שנקרא פי ה', בערב שבת בין השמשות נבראו שאר
הפיות, וכשהתקדש היום התעלה הפה השולט על הכל, פי ה'),
ונתן בה הכוח לדבר דברי קדושה בבחינת
תורה שבעל פה. וזהו הרמז בלשון הכתוב
(ישעיה נח יג) 'אם תשיב משבת רגלך וגו'
ממצוא חפצך ודבר דבר, ולא כתוב 'ומדברך
דבר' לשון זהירות מדיבור לא ראוי, כמו
שכתוב 'ממצוא חפצך', אלא כתוב 'ודבר
דבר' לשון צווי לדבר דיבורים, כי על ידי
פתיחת פי ה' בשבת ניתן בנו הכוח לדבר
דיבורים קדושים.

ימה וקדמה וצפונה ונגבה'.

דיבורי קדושה ביום השבת

מסיים הכתוב (ישעיה שם) כי פי ה' דיבר, וזו
מתנת השבת שזוכים בה לפתיחת פי ה',
כמו שכתוב שיום השבת מכון כנגד הפה
[ראה בספר יצירה (פ"ד מ"א): המליך אות
ת"י וקשר לו כתר, וצר בו לבנה בעולם,
יום שבת בשנה, ופה בנפש. ובזהוהר (ח"ג
רא): בשעתא דקדש יומא סלקא פה דממנא
על כל שאר פומין, ומאן איהו, ההוא יומא
דאסתלק ואתקדש בכלא, ההוא דאקרי פי
ה', ערב שבת בין השמשות אברון שאר

והיה זרעה כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה
וצפנה ונגבה ונברכו כה כל משפחת האדמה
ובזרעה (כח יד).

מצות עונג שבת יקרה וחביבה היא מאוד,
וכפי מה שמכבדים את השבת להתענג בה,
כך זוכים שיתמלאו משאלותינו ברוחניות
ובגשמיות, כמו שאמרו (שבת קיח). כל המענג
את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים,
שנאמר (ישעיה נח יד) 'אז תתענג על ה' וגו'
והאכלתיך נחלת יעקב אביך, ונחלת
יעקב האמורה כאן היא נחלה בלי גבולות
ומיצרים, כמו שנאמר ביעקב אבינו 'ופרצת

מילתא דפליאה

מעשי היהודי פועלים נפלאות בעליונים

חסרה שם ולא צוינה במקומה הראוי לה, הצייר התנצל באמרו מה
בכך שנקודה קטנה מתוך מפה יפה ומסודרת כל כך. אבל
המלך הנאמן הסביר לו שכל נקודה הנראית קטנה, אמנם כך היא
על גבי המפה, אך בפועל מדובר במדינה שלמה הכוללת בתוכה
בני אדם ובעלי חיים רבים מספור, והמבקש שתצליח מלכותו עליו
לדאוג לכל אחד ואחד מאנשיו בלי שום חיסרון ומגרעת.

מעלת כל תיבה ואות של קדושה בשמים

הוא הדבר בנמשל, כשעוסק האדם בתורה ובתפילה, צריך ליתן
ליבו שכל תיבה וכל אות יש להם חשיבות ומעלה בפני עצמם,
וחלילה לא להתרשל ולא להפסיד אחת מהם, כי האדם הוא
בבחינת 'סולם מוצב ארצה' אבל 'ראשו מגיע השמימה', וכל אות
ותיבה מתקנת תיקון נכבד בשמים, וכמה יצטער כשיעלה בידו
להבחין איך מתוך התיקון הגדול והחשוב שהתעורר בזכות מעשיו,
יחסר ממנו השלמות כתוצאה מן הפגם היחיד שנמצא בעבודתו.
ולפיכך יתחזק מאוד שכל תיבה וכל אות יהיו בשלמות הכוונה
הראויה, כי אפילו אות אחת יש בה סודות נוראים ותיקון עולם
שלם כמו שנרמז בפסוק 'אות היא לעולם', וכן אמר הבעל שם טוב
ע"ה על הפסוק 'צוהר תעשה לתיבה' להאיר בכל תיבה של תורה
ותפילה, שתהיה כל עבודתו עושה רושם ותיקון בעליונים.

ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי
אלהים עליהם וידיים בו (כח יב).

מכאן יש לכל יהודי לקחת חיזוק גדול, לדעת ולהאמין שכל
מעשיו ודיבוריו ומחשבותיו פועלים ומשפיעים בעליונים, וכל
מילה שזוכים להגות בתורה ובתפילה הרי זה מחיה עולמות
עליונים, ועבודת היהודי בפרט בתורה ובתפילה פועלת פעולות
רבות ונשגבות, כמו שפירשו רבותינו בספרן של צדיקים על האמור
בפרקי אבות (פ"ב מ"א) 'דע מה למעלה ממך', כלומר, דע והאמין שכל
מה שיש למעלה בשמים, הכל 'ממך' מעבודתך וממעשיך, אם הם
שלמים בכוונה נכונה ורעותא דליבא אזי הם פועלים במרומים
ועושים נחת רוח לה' יתברך.

אפילו נקודה קטנה למטה גדולה היא למעלה

לפעמים אין ביכולת האדם להשיג עד כמה כל מעשה שלו
משפיע ופועל במרומים, והוא טועה לחשוב מה אם יתרשל מעט
ומי ירגיש בחסרון קל במעשיו, אולם צריך לדעת ולזכור שכל
מעשה קל בעולם הזה חשוב לאין ערוך למעלה בשמים, וכמבואר
הדבר בדרך משל, למלך שביקש משריו החכמים להכין לו מפה
מסודרת של כל המדינות שהוא שולט עליהם כדי להכין להם מזון
ומחיה לפרנסתם, וכאשר קיבל המפה התבונן והבחין שמדינה אחת

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

שערי שמים פתח

מנחם שהוא לשון חיבור], וזו היא מידתו של אברהם 'זרע אברהם אוהבי' (ישעיה מא ח), 'עת רצון' רמז ליצחק אבינו שמידתו הוא היראה, כי העובד מיראה דרכו לעמוד מרחוק ואין לו קירבה כי אם ב'עת רצון' [בעוד שהעובד מאהבה כל העתים שוים אצלו לרצון אצל הקב"ה], 'באמת ישעך' זהו מדת יעקב שנאמר בו (מ"כ ז ט) 'תתן אמת ליעקב'.

ברכת כהנים בזכות האבות

וכוחם של האבות מסייע לנו לזכות גם בברכת כהנים [במדרש (ב"ר מג ח): מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים, רבי יהודה ור' נחמיה ורבנן, רבי יהודה אמר, מאברהם, 'כה יהיה זרעך', 'כה תברכו את בני ישראל'. רבי נחמיה אמר, מיצחק, שנאמר 'ואני והנער נלכה עד כה', לפיכך אמר המקום 'כה תברכו את בני ישראל'. ורבנן אמרי, מיעקב, שנאמר 'כה תאמר לבית יעקב', וכנגדו 'כה תברכו את בני ישראל'], ומטעם זה פותח הש"ץ תחילה 'ברכנו בברכה המשולשת', להזכיר זכות אבות שהם שלשה, לפי ששלוש ברכות חלות בזכותן. וכמו שכתב **בבעל הטורים** (במדבר ו כד טו) 'בברכה' בזכות אברהם שנאמר בו (בראשית כד א) 'וה' ברך את אברהם בכל' [ובמדרש איתא (במדב"ר יא ב): באי זו זכות, בזכות של אברהם אבינו, דכתיב 'כה תברכו' כמה דתימא (בראשית טו) 'כה יהיה זרעך'], 'יאר' כנגד יצחק שראה בעקידה [שבשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח תלה עיניו במרום והביט בשכינה (ב"ר סה י) ומת, והאיר הקב"ה את עיניו והחייהו, 'ישא' כנגד יעקב שנאמר בו (בראשית כט א) 'וישא יעקב רגליו' [וכן חותמים ברכתו בשלום, על שנאמר ביעקב (בראשית כח כא) 'ושבתי בשלום'], ועל ידי הדבקות באבות זוכים ל'ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם' [עיין בבעל הטורים (במדבר שם) רמזים נוספים איך נרמז כל אחד מהאבות במספר התיבות והאותיות בברכה שכנגדו].

זה נכפפים ונכנעים הדינים והגבורות [בן איש חי (חיי שרה שנה ב אות א) בשם שער הכוונות להאריז"ל (מנחת שבת)], ממילא נתהפך השעה הזאת לעת רצון וקבלת התפילות, וכמו שנקראת השעה הזאת 'רעוא דרעוין' [בזוהר (יתרו פח): ביומא דשבתא כד מטא עדן דצלזתא דמנחה, רעוא דרעוין אשתכח ועתיקא קדישא גליא רצון דיליה, וכל דינין מתכפיין ומשתכח רעותא וחדו בכלא], ולכן אנו אומרים 'ואני תפלתי לך ה' עת רצון' וגו', להורות שזמן המנחה בשבת קודש הוא עת רצון ורחמים גמורים.

דבקות באבות הקדושים בשעת התפילה

תוספת מעלה באמירת פסוק זה בזמן רצון, כי בו נרמזו ג' האבות הקדושים, וזה מכלל ההכנה לתפילה להתקשר בכח האבות הקדושים אשר תקנו לנו את ג' התפילות [בזוהר (הקדמה יא): לא ליבעי ליה לבר נש לאעלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, בגין דאינון תקינו צלותא לקמי קודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב 'ואני ברוב חסדך אבא ביתך' דא אברהם, 'אשתחוה אל היכל קדשך' דא יצחק, 'ביראתך' דא יעקב, ובעי לאכללא לון ברישא, ובתר כן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה], וביותר בעת רצון וקבלת התפילות הוא הזמן להזכיר כחם של האבות [ראה בבת עין (לך לך ד"ה וילך אברהם) שביאר כונת הזוהר להתדבק ולהתחבר בג' בחינות האבות ולזכר המוח והמידות בלתי לה' לבדו. ובספר שכל טוב (מזמור התשובה ד"ה חנני ה' כחסדך) כתב הכונה ליטול רשות מהם ובהם, להתחנן ולהתאבק בעפר רגליהם, שלמענם יקובל ברצון לפניו יתברך, הגם שאינו ראוי, זכות אבות מסייעת], וכמו שכתב **בקדושת לוי** (ליקוטים ד"ה ואני תפלתי) 'ואני תפלתי' רמז למידתו של אברהם אבינו, כי תפלה לשון התחברות מתוך אהבה [על שם הכתוב (בראשית ל ח) 'נפתולי אלהים נפתלתי עם אחותי', ופירש רש"י בשם מחברת

אין זה פי אם בית אלקים וזה שער השמים (כח יז). יש לפרש בדרך רמז שבא ללמדנו בדברי יעקב אבינו ע"ה לכוון לעת פתיחת שערי שמים. דהנה, נהגו ישראל קדושים לומר בתפילת המנחה של שבת קודש את הפסוק (תהלים סט יד) 'ואני תפלתי לך ה' עת רצון, אלקים ברב חסדך ענני באמת ישעך'. **בטור** (אור"ח ס"י רצב) מובא הטעם כפשוטו על פי המדרש [ראה שורש הדברים באיכה רבה (ג ה, פתיחתא יז)]. שבפסוק הקודם (פסוק יג) כתוב 'שיחו בי יושבי שער וגנינות שותי שכר', ומזה דרשו שכן אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם, אין מדת אומה זו כמדת שאר האומות, שאומות העולם כששותין ומשתכרין הם הולכין ופוחזין, ואנחנו בני ישראל אף על פי שאכלנו ושתינו אנחנו באים ומתפללים, 'ואני תפלתי לך ה' עת רצון' וגו'.

הסתלקות הדינים במנחה של שבת

טעם נוסף לאמירתה מבואר בזוהר (תרומה קנו). ששעת המנחה בשבת הוא עת רצון ומתקבלות התפילות [זה לשונו: ואי תימא אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת, 'אות איהו למהוי בשבת בהוא צלותא דמנחה, ולא בצלותא דחול, דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול, בגין דהא בחול בשעתא דמנחה תליא דינא בעלמא, ולא איהו עת רצון, אבל בשבת דכל רוגזא אתעדי, וכלא אתכליל כחדא, ואף על גב דדינא אתער, אתבסמותא איהו, ועל דא אצטריך קרא דיחודא, ליחדא כל דרגין, דכד הוי יחודא, דינא אתחבר ואתכליל ברחמי ואתבסם כלא, וכדין 'עת רצון' כתיב, עת רצון כליל כלא כחדא, ודינא אתבסם בהוא זמנא, והוי חדוה בכלא. וראה עוד באדרא רבא (נשא קכט)], כי בימות החול שעת המנחה הוא עת צרה והתעוררות דינים קשים, והואיל שבשבת קודש מתגלה בחינת הכתר העליון ומאיר האור העליון וחסד שורה בכל העולמות, ועל ידי

מילין וקידין

פרקי הדרכה ועבודה ה'

אף לאחר יציאת הצדיק מהמקום נשארה שם קדושתו

ממנו השפיע או הכח ההוא, כבר נשאר במקבל ההוא אי זה רושם מהמעלה שהיה בשפע ההוא שקבל ראשונה. והוסיף לבאר: כי העצים שנדלקו פעם אחת וקבלו צורת האש אף על פי שנכבו הנה הם יותר מוכנים לקבל צורת האש פעם שנית מאשר היו בראשונה, וכמו מי שקבל רוח נבואה פעם אחת ונסתלק ממנו כי הוא יותר מוכן בלי ספק אל שיקבלהו פעם שנית ממה שהיה בראשונה. ובעבור זה הוא שאמרו רבותינו ז"ל (מגילה כח.) 'והשמותי את מקדשיכם' (ויקרא כו לא), אף כשהן שוממין הן בקדושתן, ואמרו תשמישי קדושה נגזזין וזה בעבור הרושם שנשאר בהם מהדבר האלהי שהיו משכן לו או תשמיש אליו.

המקום גורם לקדושה ולהיפך

ובזה תובן משנתנו, המדברת בשנים שיושבים במקום מסוים ולא עולה בידם לעסוק בדברי תורה, ולכן אמרו 'ואין ביניהם דברי תורה', כלומר, שאין עולה בידם שום מציאות לדבר בדברי תורה, יש להם להבין שהמקום ההוא יש בו רושם ליצנות שהניחו בו הלצים שישבו בו בעבר. כלומר, 'הרי זה מושב לצים' - מלפנים ומימים ימימה. ולכן גם עתה שיושבים כאן שנים - אין ביניהם דברי תורה, כי רושם הלצים שישבו כאן נשאר במקום, ולכך שומר נפשו יראה להתרחק כפי יכולתו מן המקום הוא. ולמדנו דבר זה מהפסוק 'ובמושב לצים לא ישב', דקא משמע לן שכח יש באדם להפוך אפילו את מקומו הדומם ל'מושב לצים', ולכן אם יבוא אי מי וירגיש שאינו יכול לפתוח פיו בחכמה, יבין שיש כאן רושם המונעו להתקדש בקדושת התורה [כי האיש השלם יתן שלמות למושבו ויקדשהו, על דרך מה שפירשתי בכלי חמדה בפסוק (תהלים א א) 'ובמושב לצים לא ישב', אפילו כשאין שם לצים, כי המקום ההוא נטמא במה שהתלוצצו שם, ומרובה מדה טובה, וזהו 'כי יפקד מושבך' שיהיה לו חסרון, חסרון בפועל וחסרון בקדושתו (כלי חמדה למהר"ש לאניאדו שמואל א' כ יח)].

וביאר, 'יציאת צדיק מן העיר עושה רושם' הכונה שמותירה רושם של קדושה במקום שישב, ואף לאחר שיצא מהעיר, מרגישים שהיה כאן צדיק, שהשאיר רושם קדושה על המקום [ואדרבה בעוד הצדיק במקומו עיקר הקדושה שורה אצלו, והוא הודו וזיוו והדרו של המקום, אבל בצאתו מן המקום הרי הוא עושה רושם וקובע את הקדושה במקום (שפת אמת פר' ויצא תרל"ו ד"ה ברש"י)]. יסוד הדבר הוא, שכן לכל אדם ישנה השפעה ממעשיו הן על עצמו והן במקום שנעשו בו המעשים, שבמעשיו מותיר רשימה קבועה במקום שישב בו כפי מעשיו, לטוב או להיפך [כל דבר שבקדושה עושה רושם במקומו אף על פי שנסתלק משם (עץ חיים שער מז פ"ו). בסוד שאמרו רבותינו ז"ל 'לא זזה שכניה עד שעשתה רושם', וכן אמרו רבותינו ז"ל (עדייות פ"ח מ"ו) קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא, כי כל אור קדוש אף על פי שהולך ממקומו נשאר שם רישומו במקומו (עמק המלך שער א פ"א)]. ואותו רושם משפיע גם לבאים אחריו להתעורר לנהוג כמעשיו, וזה הרמז בדברי רש"י 'יציאת צדיק עושה רושם', היינו שגם לאחר צאתו מן המקום הרי הוא עושה רושם קדושה במקום ישיבתו, וגם הבאים אחריו יש להם עזר וסיוע מרושם הקדושה שהותיר אחריו [דהגם שהצדיק הולך מהמקום נשאר רשימה וקדושה לעולם בזה המקום, וגם אנחנו הגם שאין אנו מזכי הראות כל כך מכל מקום מבחינים אנחנו דבר זה (שפתי צדיקים)] אך אם חלילה וחס היתה ישיבתו לדבר עבירה, אזי הרושם הנשאר אחריו עלול להחטיא את היושבים במקום ההוא.

וכבר כתב על כך בספר העיקרים (מאמר ד פל"ה): כי הדבר שקיבל אי זה שפע או כח עליון, אף על פי שנסתלק

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה (כח.)

שנינו במשנה באבות (פרק' משנה ב'): **שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה הרי זה מושב לצים, שנאמר 'ובמושב לצים לא ישב'.** לכאורה יש כאן אריכות לשון, היה לו לתנא לומר 'שנים שאין ביניהן דברי תורה הרי זה מושב לצים', לשם מה הדגיש התנא 'שנים שיושבין', וכי אם אינם יושבים כלום אין זה נחשב למקום לצים. וכך הוא הדבר באומרו 'ביניהן', יאמר 'ואין אומרים דברי תורה' מהי המשמעות 'ביניהן'. אכן על שאלה זו כתב **התוספות יו"ט** כי הכונה לשנים שיושבין וכל אחד מהם לומד לבד ואינם לומדים יחד, וזו הכונה 'ואין ביניהן דברי תורה', שכן כל אחד בפני עצמו אכן לומד, ולכן לא ניתן לכתוב 'ואינם מדברים דברי תורה' כי כל אחד בפני עצמו כן מדבר בדברי תורה, רק ש'אין ביניהם' שיג ושיח.

עוד יש להקשות, מדוע פתח בלשון רבים 'שנים שיושבין' וסיים בלשון יחיד 'הרי זה' וכו' 'ובמושב לצים לא ישב'. עוד יש להבין, כיצד לומדים מהפסוק 'ובמושב לצים לא ישב' על שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה, מנין לו לתנא ש'מושב לצים' נאמר בשנים שיושבין ואינם עוסקים בתורה, הרי לא מוזכר כאן שהמדובר הוא בדברי תורה.

הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב ע"ה הקשה כזאת, והוא מפרק לה, על פי האמור (בראשית כח י) 'ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה', פירש רש"י, לא היה צריך לכתוב אלא 'וילך יעקב חרנה', ולמה הזכיר יציאתו [ובכלל, הרי כבר אמר דברו בסוף הפרשה הקודמת: 'וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם'. מוכח שבא ללמד דבר מה עמוק מזה, הכרוך ביציאת יעקב מעירו]. אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה. וכן 'ותצא מן המקום', האמור בנעמי ורות (רות א ז). עד כאן לשונו.

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישרים

